

VLARIO-dag 2026

Burgemeester, hoe maakt u waterbeleid
dat werkt voor burger, boer én natuur

1

Openingswoord

Minister Jo Brouns

Vlaams minister van Omgeving en Landbouw

2

3

De realisatie van de hemelwater- en droogteplannen bij lokale besturen

Peddelen we tegen de stroom in?

4

Doelstellingen Hemelwater- en droogteplan

- KLIMAATVERANDERING DWINGT TOT ACTIE
- INTEGRALE GEBIEDSDEKKENDE VISIE
- RISICO'S VERMINDEREN EN SPONSWERKING HERSTELLEN
- LEEFBARE EN KLIMAATROBUUSTE GEMEENTEN
- STRATEGISCH BESLISSINGSKADER

✓ **VOORWAARDE VOOR SUBSIDIES**

5

5

Hemelwater- en droogteplannen in de Vlaamse Ardennen

6

6

7

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

**Ontharden op
privaat domein**

**Sensibiliseren
bewoners**

8

9

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

Hemelwater- en droogteplannen in de Vlaamse Ardennen

GRACHTENSTELSEL

WATERSCANS

RIOLERING

INFILTRATIE EN BUFFERING

GROENDAKEN

SAMENWERKING LANDBOUW

HANDHAVING

10

Hemelwater- en droogteplannen in het meerjarenplan van de lokale besturen

Trend :

- Sterke focus op saneringsverplichting met focus op bronmaatregelen
- Koppeling van landbouw aan waterbeheer

Sterkte:

- Intergemeentelijke samenwerking via Landschapspark VA en Riviercontract Zwalmbeek
- Koppeling van rioleringsprojecten aan ontharding wegenis

Hiaten:

- Weinig zicht op specifieke infiltratieprojecten
- Zelden budgetten voor bestrijding droogte, beheer captatieverboden of acties rond waterhergebruik

- Kleine gemeenten zoals Maarkedal, Zwalm en Sint-Lievens-Houtem is waterbeheer een kerntaak
- Grotere gemeenten nemen weinig middelen op voor cruciale acties

11

11

Hemelwater- en droogteplannen in het meerjarenplan van de lokale besturen

Belangrijkste acties in de meerjarenplannen

1. Aanleg gescheiden rioleringsstelsels
2. Erosiebestrijdingsmaatregelen
3. Ontharding publiek domein en speelplaatsen
4. Aanleg bufferbekkens en GOG's
5. Subsidies voor privaat hemelwaterbeheer

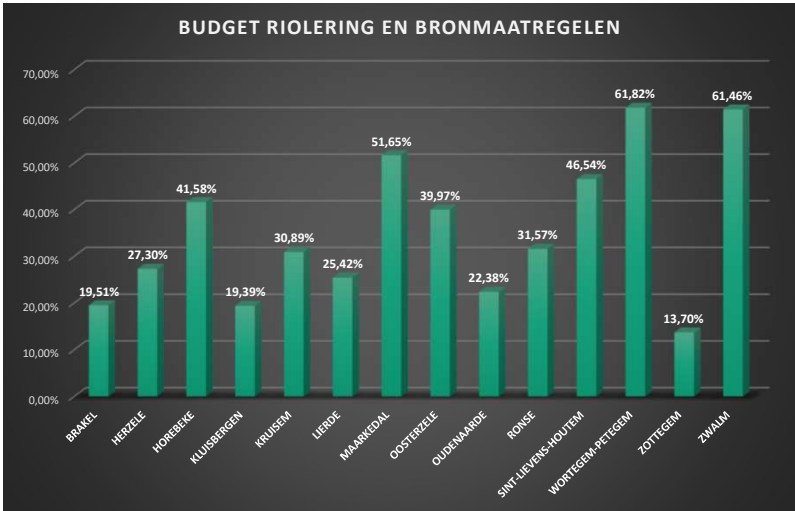
12

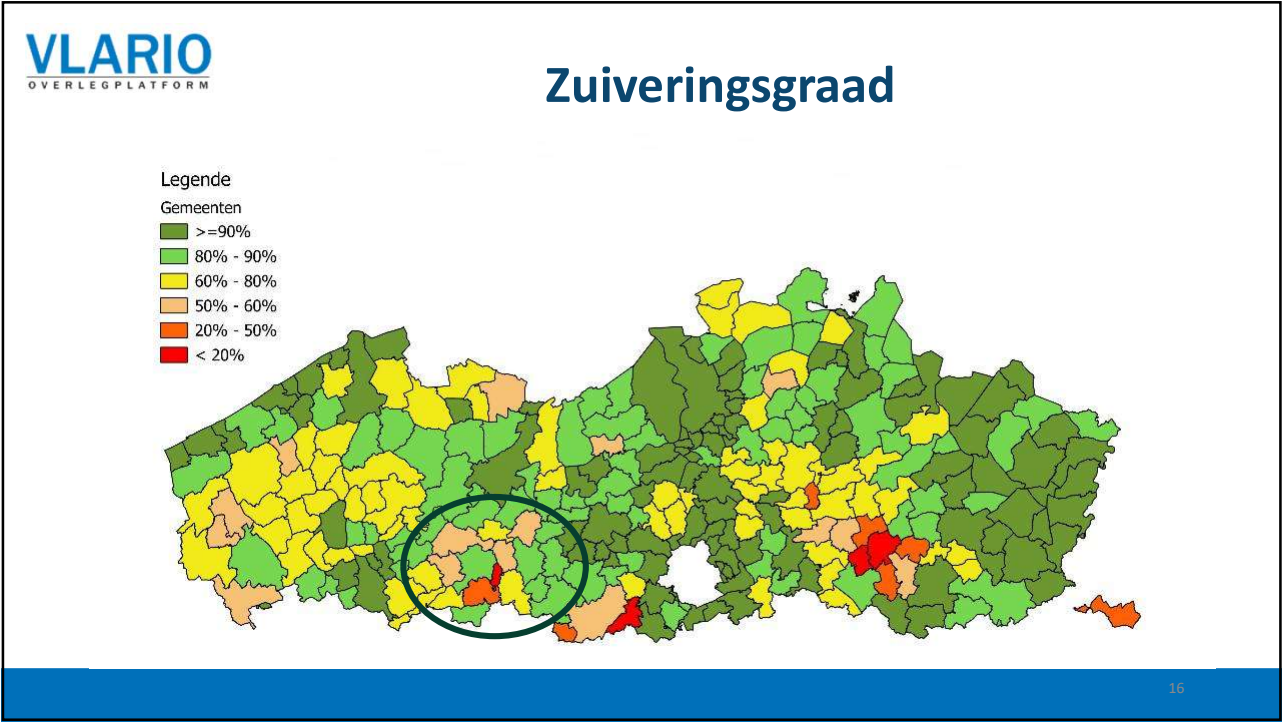
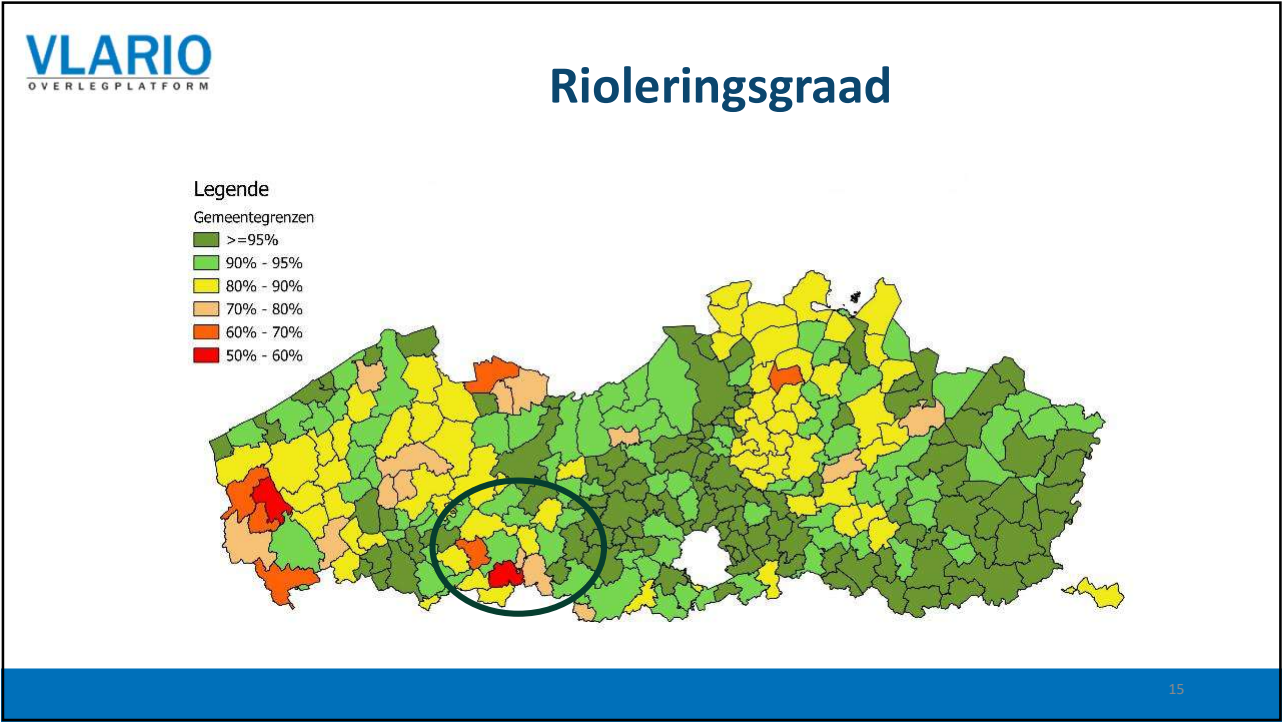
12

Hemelwater- en droogteplannen in het meerjarenplan van de lokale besturen

	INVESTERINGS BUDGET	RIOLERING	ONTHARDING	EROSIE	ANDERE
BRAKEL	28,3	5,5			0,02
HERZELE	16,3	4,4	0,01	0,01	0,03
HOREBEKE	9,5	3,9	0,02	0,02	0,01
KLUISBERGEN	14,7	2,2	0,65		
KRUISEM	40,5	12,5		0,01	
LIERDE	10,7	2,7			0,02
MAARKEDAL	21,2	10,3	0,65		
OOSTERZELE	34,9	13,9	0,02	0,02	0,01
OUDENAARDE	103,2	19,5	2,2		1,4
RONSE	39,6	12,2		0,3	
SINT-LIEVENS-HOUTEM	23,1	10,6	0,03	0,08	0,04
WORTEGEM-PETEGEM	17	10,5		0,01	
ZOTTEGEM	53,3	7,2	0,17		
ZWALM	24	13,1		0,09	1,56
TOTAAL	436,3	128,5	3,75	0,54	3,09

Hemelwater- en droogteplannen in het meerjarenplan van de lokale besturen

VLARIO

OVERLEGPLATFORM

Zuiveringsgraad

VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ

GEMEENTE	Zuiveringsgraad (op basis van zoneringsplan - svz eind 2023)
Horebeke	11,9%
Maarkedal	43,2%
Zwalm	51,4%
Assenede	52,8%
Oosterzele	56,5%
Kruisem	56,7%
Waasmunster	58,4%
Wortegem-Petegem	59,7%
Brakel	61,7%
Kaprijke	62,2%

VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ

GEMEENTE	Zuiveringsgraad (op basis van zoneringsplan - svz eind 2023)
Aalst	99,1%
Zelzate	99,1%
Denderleeuw	98,6%
Eeklo	97,4%
Gent	96,4%
Erpe-Mere	96,0%
Berlare	95,5%
Zeke	93,9%
Haaltert	91,7%
Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht	91,2%

17

17

VLARIO

OVERLEGPLATFORM

Saneringsverplichting landelijke gemeenten

Denderleeuw

GEWIJZIGD SOCIAAL
SUBSIDIEMECHANISME
NOODZAKELIJK

Maarkedal

ONDERZOEK NAAR
DECENTRALE ZUIVERING

18

18

9

VLARIO

OVERLEGPLATFORM

Complexiteit dossiers

- KOPPELING MET BOVENGEMEENTELIJKE EN GEMEENTELIJKE PROJECTEN
- HERAANLEG BOVENBOUW OF TOTALE RENOVATIE
- AANLEG FIETSFRASTRUCTUUR
- INFILTRATIE EN BUFFERING BOVENGRONDS
- GRONDINNAMES
- NUTSMAATSCHAPPIJEN
- MOBILITEITSPROBLEMATIEK
- BODEMONDERZOEKEN, BEMALING EN PFAS
- ARCHEOLOGIE
- OMGEVINGSVERGUNNING
- AFKOPPELINGEN
- SAMENWERKING MET AWV

19

VLARIO

OVERLEGPLATFORM

GIP VLAANDEREN 2025-2027

	Inwoners	Gip Totaal	AWV	De Lijn	DWV	De Waterweg	Totaal	Totaal/inwoner
Provincie Antwerpen	1.921.189							
Stad Antwerpen	562.002	€ 2.972,69	€ 321,80	€ 522,25		€ 477,25	€ 4.293,99	€ 7,64
Pr. Antwerpen - Stad	1.359.187	€ 172,16	€ 138,16	€ 1,98		€ 26,99	€ 339,30	€ 0,25
Oost-Vlaanderen	1.602.532	€ 212,97	€ 117,12	€ 10,48	€ 29,25	€ 40,44	€ 410,26	€ 0,26
West-Vlaanderen	1.231.585	€ 582,13	€ 279,30	€ 33,39	€ 0,89	€ 114,15	€ 1.009,85	€ 0,82
Vlaams-Brabant	1.204.541	€ 410,21	€ 94,88	€ 21,07	€ 280,09	€ 15,25	€ 821,49	€ 0,68
Limburg	904.919	€ 186,51	€ 49,27	€ 19,81	€ 79,68	€ 37,75	€ 373,02	€ 0,41
Totaal	6.864.766	€ 4.536,67	€ 1.000,52	€ 608,98	€ 389,92	€ 711,82	€ 7.247,91	€ 10,06

20

Complexiteit dossiers

- **KOPPELING MET BOVENGEMEENTELIJKE EN GEMEENTELIJKE PROJECTEN**
- **HERAANLEG BOVENBOUW OF TOTALE RENOVATIE**
- **AANLEG FIETSFRASTRUCTUUR**
- **INFILTRATIE EN BUFFERING BOVENGRONDS**
- **GRONDINNAMES**
- **NUTSMAATSCHAPPIJEN**
- **MOBILITEITSPROBLEMATIEK**
- **BODEMONDERZOEKEN, BEMALING EN PFAS**
- **ARCHEOLOGIE**
- **OMGEVINGSVERGUNNING**
- **AFKOPPELINGEN**
- **SAMENWERKING MET AWW**

21

Hemelwater- en droogteplannen in het meerjarenplan van de lokale besturen

1. **Erosiemaatregelen kunnen niet zonder structurele betrokkenheid van de landbouwsector**
2. **Ontwerp en vergunningsproblemen bij onthardingsprojecten**

22

23

24

Hemelwater- en droogteplannen in het meerjarenplan van de lokale besturen

1. Erosiemaatregelen kunnen niet zonder structurele betrokkenheid van de landbouwsector
2. Ontwerp en vergunningsproblemen bij onthardingsprojecten
3. Ontharden op privaat terrein:
sensibiliseren van bewoners en handhaven

25

25

26

Conclusie

1. Herverdelen subsidies of passende maatregelen voor landelijke gebieden bij saneringsprojecten
2. Planlastvermindering
3. Vlaanderen is geen parking
4. Matchmaker Aquafin zorgt voor de perfecte date
5. Beleid en landbouw als goede partners in erosiebestrijding
6. Slim waterbeheer start lokaal

27

27

28

28

29

Water in open ruimte: wat zijn de uitdagingen voor lokale besturen, landbouw en natuur?

Lode Ceyssens, voorzitter Boerenbond

Noah Janssen, algemeen directeur Natuurpunt

Barbara Vael, Vlaamse Milieumaatschappij

Jurgen Callaerts, gemeente Rumst en vice-voorzitter VVSG

30

31

Droogte én wateroverlast tegelijk aanpakken

Wat lokale besturen vandaag al kunnen doen

Sarah GARRÉ

Directeur ILVO-plant, coördinator onderzoek water & landbouw
Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO)

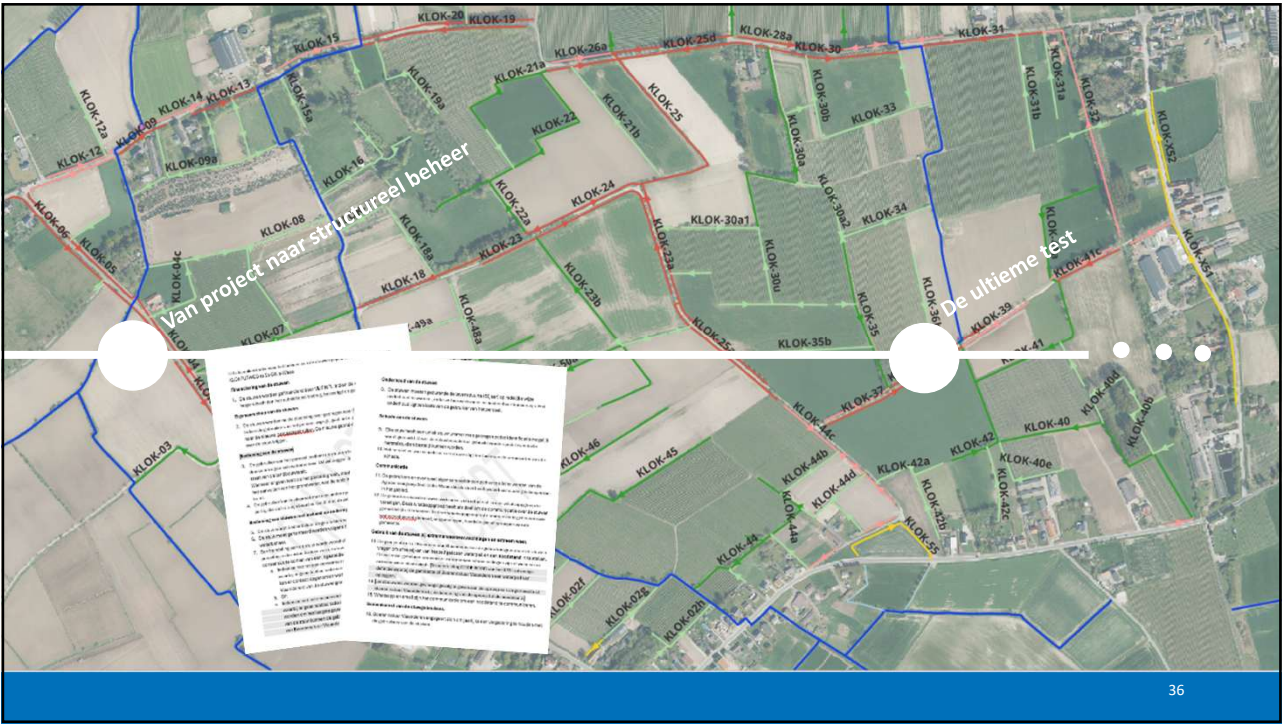
32

33

35

36

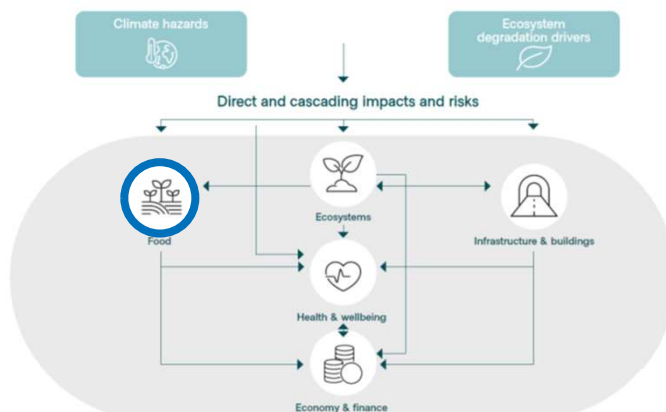
36

37

Verandering komt er in snel tempo aan!

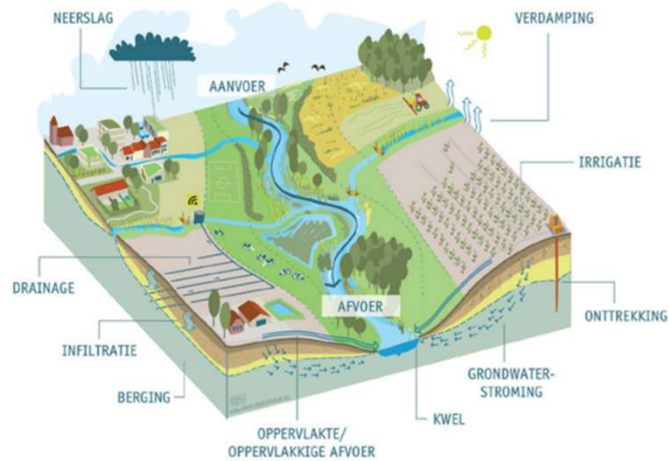
- opwarming
- grotere temperatuurextremen;
- verhoogde neerslagextremen;
- nattere winters en drogere zomers
zowel frequentie als intensiteit
van droogtes neemt toe in de zomer;
- grotere seizoensvariatie in bodemvocht

Figuur: Belgian Climate Risk Assessment report 2025

38

Landbouwers moeten zich aanpassen

Figuur: Programma Lumbricus, 2021 & STOWA

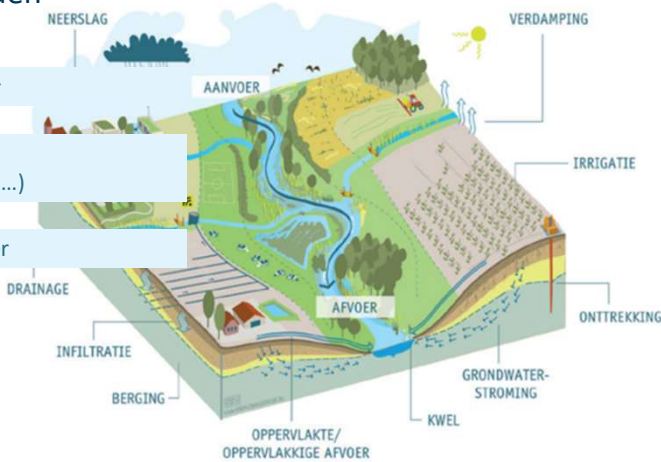
Heel wat maatregelen mogelijk

Wateraanbod
vergroten/spreiden

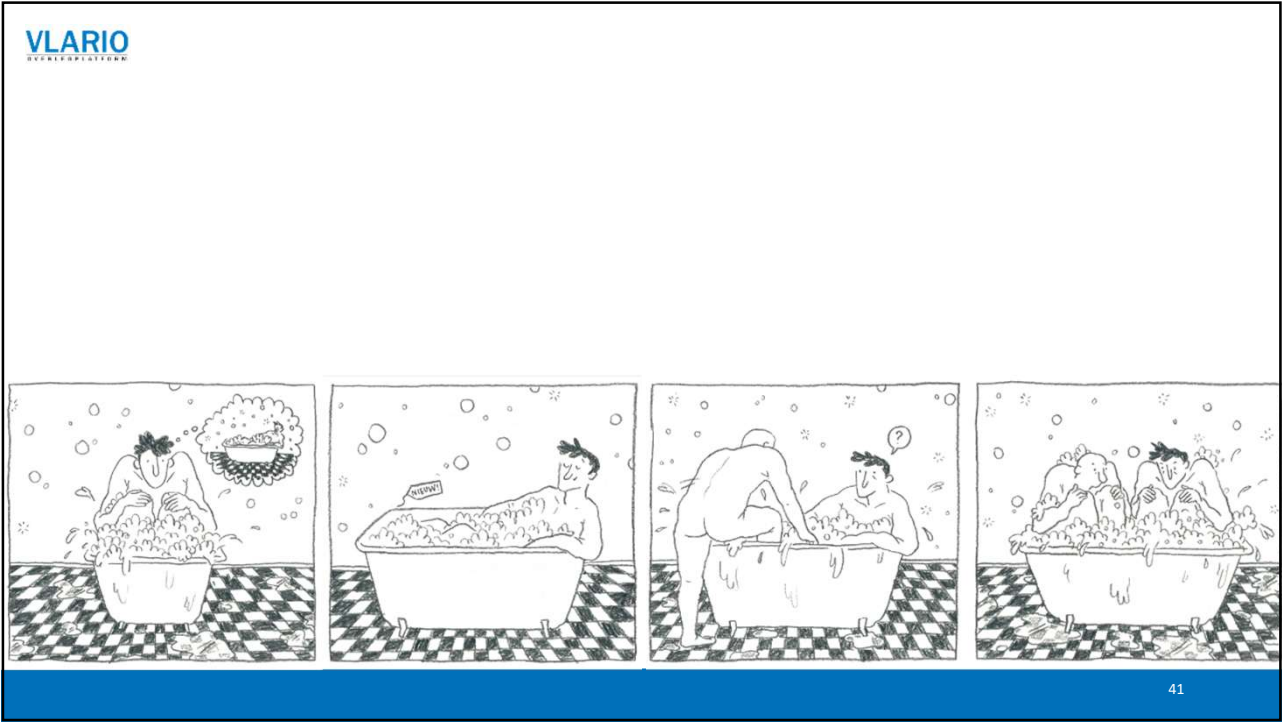
Meer ruimte voor water

Waterberging
(stuwen, PGD, bekkens, ...)

Duurzaam bodembeheer

Figuur: Programma Lumbricus, 2021 & STOWA

41

42

Heel wat technische informatie via onderzoek

www.peilgestuurd drainage.be

Beleidsadvies: Knelpunten bij de toepassing van peilgestuurde drainage in Vlaanderen

ILVO, BDB, Inagro, PSKW, Viaverda, Boeren natuur, Vito

www.b3w.vlaanderen.be

Onze tools

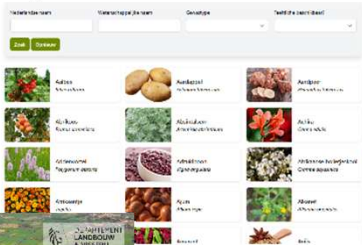

ILVO, BDB, Inagro, PSKW, Viaverda, Boeren natuur, Vito

www.cef.ilvo.be

CropExPlore for Farmers

Zoek op gewas!

ILVO, BDB, Inagro, PSKW, Viaverda, Boeren natuur, Vito

Eindrapport en tool PEILIMPACT

ILVO

Update binnenkort: BDB & Sumaqua

43

Sint-Gillis-Waas
een succesverhaal van:

- een gedreven ambtenaar
- een gemeente met politici die durfden investeren in samenwerking en waterbeheer
- landbouwers die hun land openstelden voor innovatie,
- organisaties die hun krachten bundelden

Ongezien stuwenproject doet landbouwers droogte en regen trotseren in Sint-Gillis-Waas

In de grachten van de Oost-Vlaamse gemeente Sint-Gillis-Waas zijn in totaal 53 stuwen geplaatst. Ze moeten helpen om landbouwgronden vochtiger te houden en het risico op overstromingen te verminderen. Zo kunnen de boeren dus het vochtgehalte van hun bodems onder controle houden en de omliggende woongebieden beschermen tegen wateroverlast. Zeventien landbouwers nemen deel aan het project.

28 MEI 2025 / Ruben De Keyser

Lees mee over: klimaat water droogte bodem

Zet in op een collectieve aanpak

VLARIO

VERKIEPINGSPLATFORM

Ondersteun en koester brugfiguren

- Afstemmen met allerlei niveaus
- Verbinden van kennissystemen
- Aanpassen, aanpassen, aanpassen
- Al doende leren en opbouwen

ILVO

47

47

VLARIO

VERKIEPINGSPLATFORM

Werk aan structurele financiering

....als ruggengraat voor de opeenstapeling van projecten

ILVO

48

Droogte én wateroverlast tegelijk aanpakken: wat kunnen lokale besturen vandaag doen?

- Vertrekken van hun gebied, het warm water niet heruitvinden en zich laten inspireren door het vele onderzoek en ervaring die er al zijn met maatregelen in andere gebieden en onderzoeksprojecten
- Samenwerken centraal stellen door
 - Instrumenten aan te reiken die een **collectieve aanpak** mogelijk maken
 - **Brugfiguren** te ondersteunen om actoren te verbinden
 - Een rol te spelen in **visievorming en structurele ondersteuning** als tegengewicht voor 'projectisering'

Illustratie: Stefanie Van Herterem

Contact:

Instituut voor Landbouw-,
Visserij- en Voedingsonderzoek
Burg. Van Gansberghelaan 92
9820 Merelbeke – België
T + 32 (0)9 272 25 00
www.ilvo.vlaanderen.be

Sarah.Garre@ilvo.vlaanderen.be
ELK@ilvo.vlaanderen.be

51

Overstorten onder controle

Hoe lokale besturen met inzicht en samenwerking
sturen op waterkwaliteit

52

OVERLEGPLATFORM

Samen aan tafel voor waterkwaliteit

Rioolbeheerders bundelen kennis en ervaring

Presentatie door
Raf Bellers
Directeur Netbeheer Fluvius

In samenwerking met

- Pieter Lootens – **Aquafin**
- Ilse Pauwelyn – **Farys**
- Els Stoops – **Pidpa**
- Rob De Spiegelaere/Tom Coppens – **Fluvius**

53

OVERLEGPLATFORM

Overstorten onder controle

Samen werken aan gezonde waterlopen

Sterke basis

- Rioleringsgraad: **94%**
- Saneringsgraad: **88,4%**
- Resultaat van jarenlange investeringen

Uitdaging blijft groot

- Er blijven **lozingspunten** te saneren
- De **Reductiedoelen** voor **2027, 2033 en 2039** blijven prioriteit

Blijvende druk

- Vuilvracht via **overstorten**
- Ook via **hemelwaternetten** en **effluent**

54

Tijd voor de volgende stap

Samenwerken aan minder impact op het watersysteem

Waarom nu?

- Projecten hebben een **langere doorlooptijd**
- Daarom kijken we **vandaag vooruit**

Samen verantwoordelijkheid

- Impact verminderen vraagt een **gezamenlijke inspanning**
- **Evenwichtig nemen en geven** voorkomt suboptimale keuzes

Inzicht als hefboom

- Investeren in **digitalisatie**
- **Sensoren** op afvalwater- en hemelwaternetten
- Pilotgebieden testen nieuwe en herontdekte oplossingen

55

55

Overstorten zijn zichtbaar

Burgers, media en beleid merken dit

Waar merken we overstorten?

- **Geuroverlast** in de omgeving
- **Vissterfte** na regen, vaak na lange droge periodes
- **E.coli-bacteriën** vastgesteld in watermonsters
- **Beperkingen op zwemmen** in openbare domeinen

Vrietselbeek zorgt voor geuroverlast in Dilsen-Stokkem: "Probleem met overstort"

Hevige onweersbuien zorgden ervoor dat de overstort van rioolwater in Kasterlee rechtstreeks in Vlaanderens zuiverste rivier liep

Het kan beter

- Stiemerbeek (Genk):
gerichte maatregelen en actieve monitoring
→ **aantoonbaar positief effect**

Sensoren kunnen onder meer waterdiepte, temperatuur of zuurstof meten

56

56

Wat is een overstort

Waarom overstorten nodig zijn – en tegelijk een uitdaging blijven

Nooduitlaat bij piekbuien

- Bescherm het rioolstelsel tegen overbelasting

Niet overal te vermijden

- Het is niet haalbaar om alle rioolstelsels te dimensioneren op extreme piekbuien

Meer druk door klimaatsverandering

- Meer piekbuien → overstorten werken vaker

Impact op waterkwaliteit

- Tijdelijk ongezuiverd rioolwater in de waterloop

± 9.330 overstorten in
Vlaanderen

57

57

Regels veranderen

Nieuwe wetgeving versnelt de aanpak

ERSA Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater

- Normen voor overstorten** in stedelijke agglomeraties
- Vlaamse invulling verwacht eind 2027**
- Rapportageplicht:**
 - Volume vuilvracht (**max. 2%**)
 - Chemische samenstelling

BVR Besluit van de Vlaamse Regering

- Prioritaire gebieden voor overstorten vanaf 2024**
- Pilootgebieden om te leren en te versnellen
- 2-jaarlijkse update** prioritaire gebieden

Pilootgebieden:
Bosbeek, Demer II en Kleine Nete

Fluvius, Pidpa en Aquafin zijn betrokken in de prioritaire gebieden

58

58

Code goede praktijk

Duidelijke richtlijnen voor ontwerp en beheer

Ontwerp

Afgestemd op kwetsbaarheid van waterloop

- Maximaal aantal overstortdagen per jaar
 - Uiterst kwetsbaar: **0,1 dag**
 - Kwetsbaar / strategisch belangrijk: **7 dagen**
 - Overige waterlopen: **10 dagen**
- Grenzen voor oppervlakte-belasting

Beheer

Regelmatig opvolgen is cruciaal

- Minstens **4 controles per jaar**
- Vaker controleren bij gekende problemen of slechte werking

Kwetsbaarheidskaart overstorten (INBO)

Foto overstortstructuur

59

59

Data maakt het verschil

Digitalisatie geeft inzicht

Sensoren brengen werking in beeld

- Meten **wanneer en hoe** overstorten werken
- **Snelle detectie** van problemen zoals verstoppingen
- **Beperkte kost** in verhouding tot ingrepen aan het stelsel

Data maakt betere keuzes mogelijk

- Werken vaak **meer dan initieel verwacht**
- Nodig om **gerichte investeringen** te plannen
- **Data delen** tussen partners → juiste maatregel op de juiste plaats

Meting/inspectie ter plaatse

Samenwerking in het veld

60

60

Waar grijpen we eerst in?

We werken risicogebaseerd

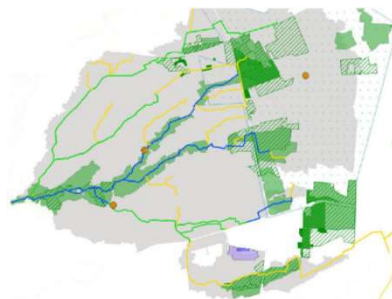
Niet alles tegelijk

- Alle overstorten aanpakken is **niet haalbaar**
- Daarom werken we **risicogebaseerd**
- Op basis van **metingen** en **hydraulische simulaties**

Impact bepaalt de prioriteit

We houden rekening met

- **De waterloop zelf**
breedte, debiet, gevoeligheid
- **Lokale noden**
natuur, drinkwater, landbouw, industrie, economie
- **Gebruik van de omgeving**
stadsontwikkeling en recreatie

Kaart met prioritaire gebieden

Samen één aanpak

- Rioolbeheerders en VMM werken samen
- In prioritaire gebieden voor overstortwerking
- Met een pragmatische startmethodiek voor de sector

61

61

Van grijs naar groen

Oplossingen werken samen

1

Bronmaatregelen (preventie)

- Ruimte geven aan water
- Blauw-groene oplossingen in de omgeving

2

Riool slimmer maken (optimalisatie)

- Slimme, gestuurde riolering
- Berg- en bezinkingsbekkens

3

Waterloop versterken (mitigatie)

- Natuurgebaseerde filters
- Rietvelden en natuurlijke zuivering

Natuurgebaseerde filters verbeteren waterkwaliteit in Oostkamp

62

62

Rol van de gemeente

Lokale keuzes maken het verschil

Elke druppel telt

- hemelwater dat niet in de riool komt, **ontlast het rioolstelsel** en vermindert het **risico op overstorten**

Hou hier rekening mee bij de heraanleg van het openbaar domein

- Neem hemelwater slim mee, in overleg met de **rioolbeheerder**

Belangrijk maar niet voldoende

- hemelwatermaatregelen zijn **deel van de oplossing**
- **Extra maatregelen blijven nodig**

63

63

Samen aan de slag

Gericht werken aan minder overstorten

Samenwerken

Iedereen draagt bij

- Gemeenten, rioolbeheerders en waterloopbeheerders
- Natuur, landbouw, industrie, burgers en beleid
- Samen werken aan één gedeelde aanpak

Financiering afstemmen

Van projecten naar doelen

- Financieringsnoden duidelijk maken
- Samenwerkingen zijn vaak het meest efficiënt
- Financiering richten op doelstellingen, niet alleen projecten

Metten en leren

Inzicht is de basis

- Sensoren brengen de werking van het stelsel in kaart
- Data delen is cruciaal om patronen te begrijpen
- Zo vinden we betere en gerichtere oplossingen

Middelen slim inzetten

Focus houden op hoe het werkt

- Uitbouw van stelsel en zuivering blijft nodig
- Tegelijk stappen zetten om overstorten te verminderen
- Investeren waar de impact het grootst is

64

64

Wat nemen we mee?

Zo werken we samen aan gezondere waterlopen

We zijn ver geraakt

- Riolering en waterzuivering zijn **sterk uitgebouwd**

Overstorten blijven een uitdaging

- Ze blijven **waterkwaliteit** onder druk zetten

Gerichte aanpak werkt

- Met **data, prioriteiten** en **gebiedskennis**

Samen maken we het verschil

- **Lokale besturen**, rioolbeheerders en partners

65

65

Samen

Maken we water gezonder

Bedankt!

Rioolbeheerders: Aquafin, Pidpa, Farys & Fluvius

Gebiedscoalities: VMM & INBO

Bosbeek

Demer II

Kleine Nete

Werkgroep Overstorten: AquaFlanders

aquafin

pidpa

farys

fluvius

66

66

67

68

Even situeren...

Regionale landschappen, instrument in beweging:

- Nagenoeg gebied dekkend in Vlaanderen
- Decretale basis in het landschapsdecreet
- 3-trapsmodel

Wat je doet, doe je samen

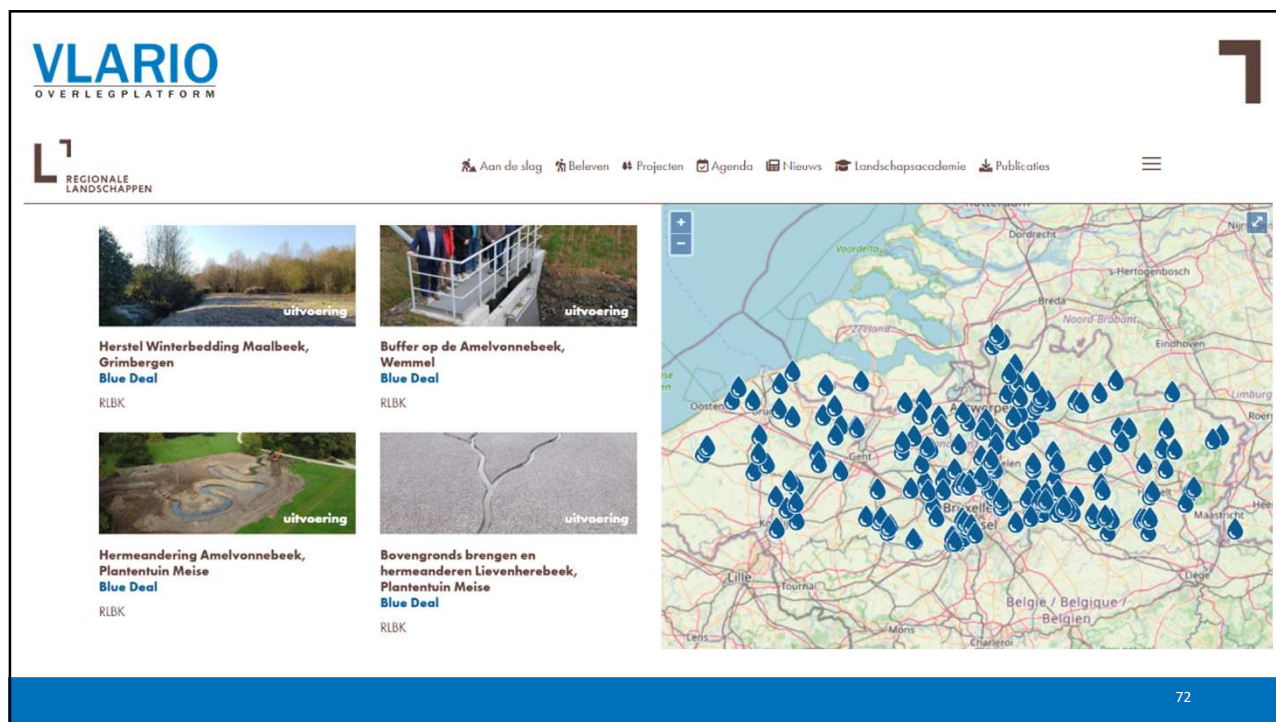
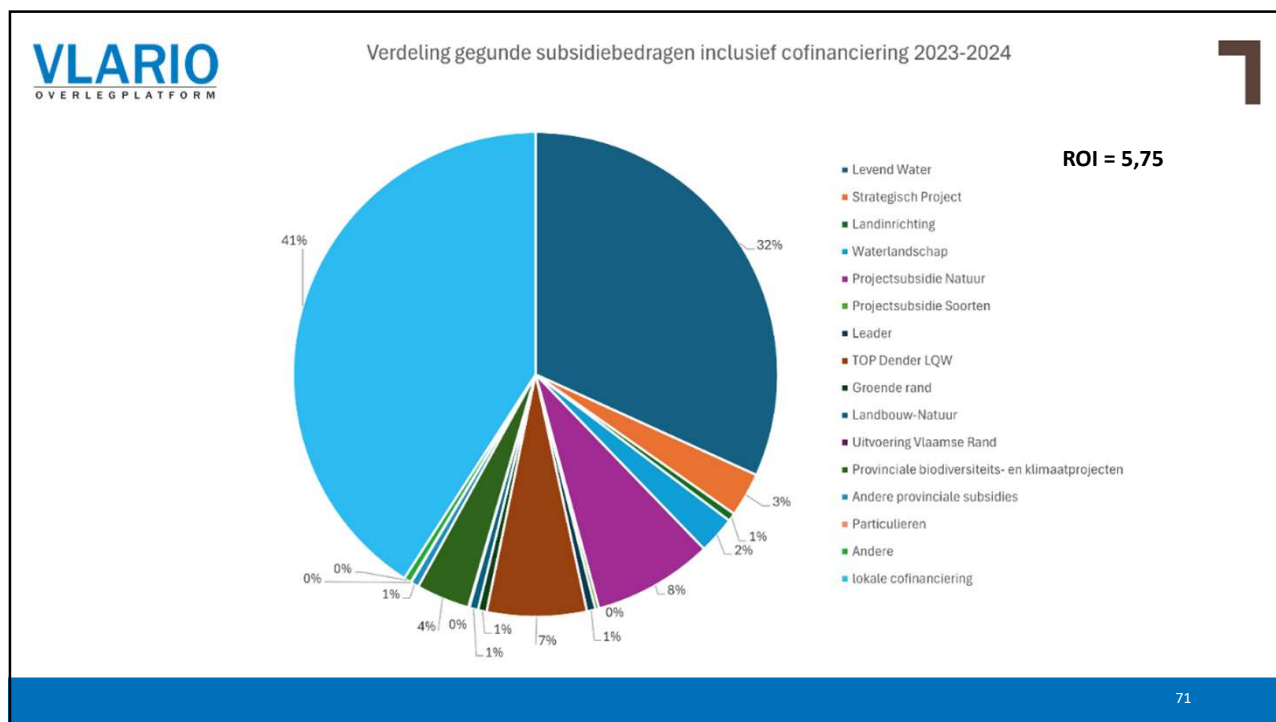
69

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

7

- Vertraagde afvoer door verruiming landschap
- Infiltratiecapaciteit vergroten door te werken op de flanken en vallei breed

70

VLARIO

OVERLEGPLATFORM

HASPENGOUW
& VOEREN

REGIONAAL
LANDSCHAP

LAGE
KEMPEN

STREEKAAL
LANDSCHAP

KEMPEN &
MAASLAND

REGIONAAL
LANDSCHAP

Limburg

Uitvoering sponsactieplan

Sponsmaatregelen flanken Herk en Mombeek

Vergeten graslanden

73

73

VLARIO

OVERLEGPLATFORM

HASPENGOUW
& VOEREN

REGIONAAL
LANDSCHAP

LAGE
KEMPEN

STREEKAAL
LANDSCHAP

KEMPEN &
MAASLAND

REGIONAAL
LANDSCHAP

Limburg

74

74

37

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

DE
VOORKEMPEN

REGIONAAL
LANDSCHAP

KLEINE EN
GROTE NETE

REGIONAAL
LANDSCHAP

RIVIEREN
LAND

REGIONAAL
LANDSCHAP

Antwerpen

Aanleg helofityensloot en doorstroompoel in Essen

Landschapsloket + watertoets

77

[illegible]

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

MEETJESLAND & LEIEVALLEI
REGIONAAL LANDSCHAP

**REGIONAAL LANDSCHAP
SCHELDE - DURME**

**VLAAMSE ARDENEN
TOT DENDER**
REGIONAAL LANDSCHAP

Oost-Vlaanderen

WADI

INLEIDING

Een wadi (Water Afvoer Drainage Infiltratie) is een buitengrondse voorziening die ervoor zorgt dat regenwater in de bodem kan infiltreren. Een wadi is een uitgegraven verlagings in de tuin waar het regenwater van het dakoppervlak, maar ook de afleiding uit de tuin zelf, in de bodem kan infiltreren.

VOORDELEN

- Met een wadi in de tuin zorg je ervoor dat het regenwater van je dak, of het water dat uit je tuin afvloeit, niet langer naar de riolering wordt geleid. Dit vermindert de druk op de riolering en zorgt voor minder overstort.
- Het water krijgt de tijd om te infiltreren in de grond, wat bijdraagt aan de bescherming van droogte.
- Een beplante wadi verhoogt de biodiversiteit in je tuin en biedt een plek van verkeer.
- Voor kinderen is het een leuke waterpeilspeelplek.

ONTWERPOTIES

Er zijn verschillende manieren waarop je een wadi kunt aanleggen. De vorm is helemaal vrij te bepalen, wadis kunnen variëren van een simpele rechte kanaal tot een groente. Je kunt de wadi aanplanten met gras of je kunt voor diverse bloemen en planten. Let er wel op dat deze planten zowel bestand zijn tegen natte als droge omstandigheden aangezien de waterstand in de wadi vaak kan variëren. Het is ook mogelijk om stapstenen toe te voegen als decoratie, maar rechthoekige waterinfiltratie kunnen ook in een wadi geplaatst worden.

Belangrijk is wel dat de bodem in je tuin voldoende waterdoorlatend is.

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

MEETJESLAND & LEIEVALLEI
REGIONAAL LANDSCHAP

**REGIONAAL LANDSCHAP
SCHELDE - DURME**

**VLAAMSE ARDENEN
TOT DENDER**
REGIONAAL LANDSCHAP

Oost-Vlaanderen

WADI

INLEIDING

Een wadi (Water Afvoer Drainage Infiltratie) is een buitengrondse voorziening die ervoor zorgt dat regenwater in de bodem kan infiltreren. Een wadi is een uitgegraven verlagings in de tuin waar het regenwater van het dakoppervlak, maar ook de afleiding uit de tuin zelf, in de bodem kan infiltreren.

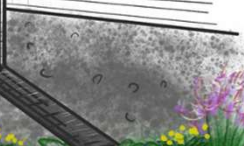
VOORDELEN

- Met een wadi in de tuin zorg je ervoor dat het regenwater van je dak, of het water dat uit je tuin afvloeit, niet langer naar de riolering wordt geleid. Dit vermindert de druk op de riolering en zorgt voor minder overstort.
- Het water krijgt de tijd om te infiltreren in de grond, wat bijdraagt aan de bescherming van droogte.
- Een beplante wadi verhoogt de biodiversiteit in je tuin en biedt een plek van verkeer.
- Voor kinderen is het een leuke waterpeilspeelplek.

ONTWERPOTIES

Er zijn verschillende manieren waarop je een wadi kunt aanleggen. De vorm is helemaal vrij te bepalen, wadis kunnen variëren van een simpele rechte kanaal tot een groente. Je kunt de wadi aanplanten met gras of je kunt voor diverse bloemen en planten. Let er wel op dat deze planten zowel bestand zijn tegen natte als droge omstandigheden aangezien de waterstand in de wadi vaak kan variëren. Het is ook mogelijk om stapstenen toe te voegen als decoratie, maar rechthoekige waterinfiltratie kunnen ook in een wadi geplaatst worden.

Belangrijk is wel dat de bodem in je tuin voldoende waterdoorlatend is.

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

MEETJESLAND & LEIEVALLEI
REGIONAAL LANDSCHAP

**REGIONAAL LANDSCHAP
SCHELDE - DURME**

**VLAAMSE ARDENEN
TOT DENDER**
REGIONAAL LANDSCHAP

Oost-Vlaanderen

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

MEETJESLAND & LEIEVALLEI
REGIONAAL LANDSCHAP

**REGIONAAL LANDSCHAP
SCHELDE - DURME**

**VLAAMSE ARDENEN
TOT DENDER**
REGIONAAL LANDSCHAP

Oost-Vlaanderen

VLARIO
 OVERLEGPLATFORM

Leie en Schelde
 regionale coördinator

West-Vlaamse Hart
 REGIONAAL LANDSCHAP

HOUTLAND & POLDERS
 REGIONAAL LANDSCHAP

WESTHOEK
 REGIONAAL LANDSCHAP

West-Vlaanderen

82

- Mensen en middelen lokaal verenigen
- Met een blik op de mogelijkheden
- Complementair werken
- Talrijke partners betrekken
- Algemeen belang acties tonen en collectief uitvoeren

Welke en hoeveel maatregelen zijn nodig in de open ruimte?

Patrick Willems, KU Leuven & voorzitter VLARIO

85

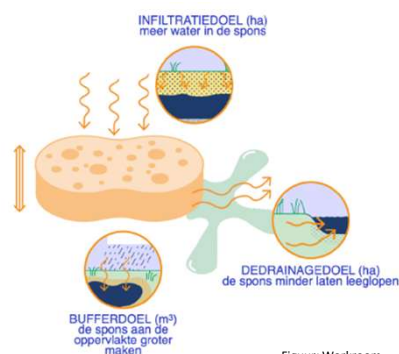
Lopend: opmaak waterzekerheidsdoelen

- ➔ Waterweerbaarheid = combinatie van een robuust fysisch watersysteem en een waterweerbare samenleving
- ➔ voor de klimaatscenario's tot 2050 + zorgen dat de maatregelen die we nemen ook duurzaam zijn in het licht van 2100

Robuust fysisch watersysteem=

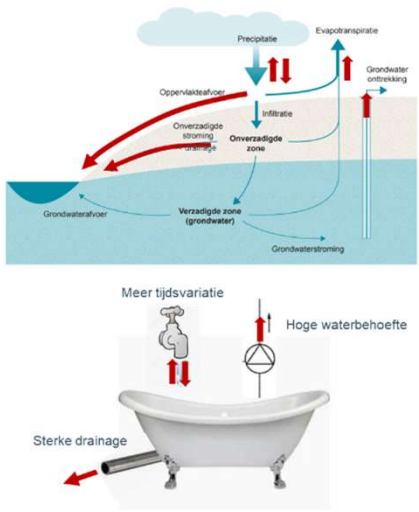
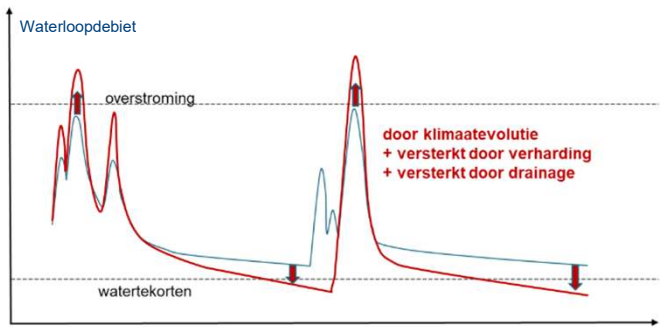
- ✓ een watersysteem in evenwicht (waarbij een toename van de intensiteit en frequentie van waterschaarste en overstromingen maximaal beperkt wordt in de toekomst)
- ✓ een gedegen veiligheidsniveau (de schade die we vandaag ervaren mag in de toekomst niet groter zijn & wegwerken van gebiedsgerichte knelpunten waarbij het huidige risico te hoog ligt)

Figuur: Workroom

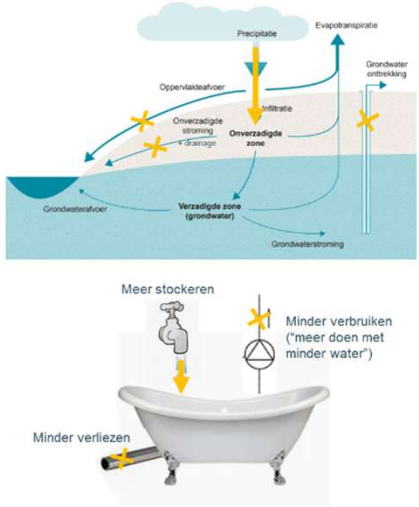
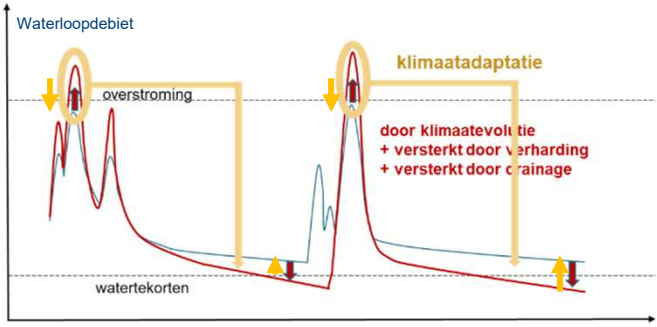
86

Oplossen van deze problematiek

87

Waterzekerheidsdoelen (sponsdoelen)

88

90

91

92

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

Verhoging/herstel waterbergend vermogen riviervalleien

Natuurlijke en gecontroleerde
overstromingsgebieden

Ruimte aan water,
ook in bebouwde
omgeving

Hermeandering van waterlopen

Groen-blauwe
macronetwerken

Goede
morfologische
beekstructuur

Vermijden van uitdroging
veengronden

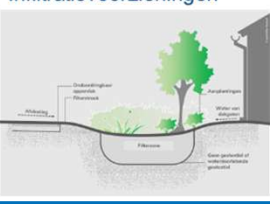
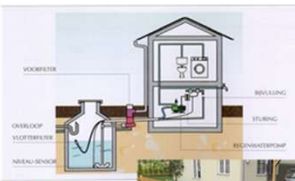

93

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

Verhoging/herstel waterbergend vermogen bebouwde omgeving

Hemelwaterputten
Grijswatergebruik
Ontharding/vergroening
Infiltratievoorzieningen

Wadi's
Infiltratiegrachten,
- kommen, ...

Regenwater ter plaatse
houden

Groenblauwe
inrichtingen

94

47

VLARIO OVERLEGPLATFORM

Systeemwerking & Koppelkansen

The diagram illustrates the interconnected goals of the Sponge Summit Workroom. At the center is a grey cloud-like shape labeled 'SPONGE FUNCTION'. Surrounding it are eight main goal areas, each with specific sub-goals and arrows indicating their relationships:

- FOOD PRODUCTION**: Higher soil organic matter, Stimulate plant growth, Better soil structure, Improved capillary capacity of the soil.
- BIODIVERSITY**: Increase in biodiversity, Higher river low flow.
- WATER QUALITY**: Decrease of concentration of nutrients, Reduce nitrate.
- WATER SAFETY**: Lower river peak discharge, Space for water along watercourses.
- WATER AVAILABILITY**: Increase drainage base, Upstream water retention.
- COOL ENVIRONMENT**: Reducing the heat island effect, Water retention and infiltration.
- DEVELOPING**: Decoupling.
- WATER QUALITY**: Increase of groundwater table.

Arrows show a complex web of interactions between these goals, with many pointing towards the central 'SPONGE FUNCTION'.

Huidige call voor Blue Deals:
koppeling met andere doelen:

- ✓ Waterkwaliteitsdoelen: (fysico)chemie, biologie en hydromorfologie
- ✓ Sedimentaandoelen
- ✓ Nutriënten (MAP7)
- ✓ Natuurhersteldoelen
- ✓ Doelen vanuit de landbouwvisie
- ✓ Doelen vanuit BRV
- ✓ Doelen vanuit VEKP/LULUCF
- ✓ Drinkwater (strategische bevoorrading en bronbescherming)
- ✓ Andere lokale en niet-watergebonden doelen

Figuur: Sponge Summit Workroom

97

Ook nood aan “governance”-transitie

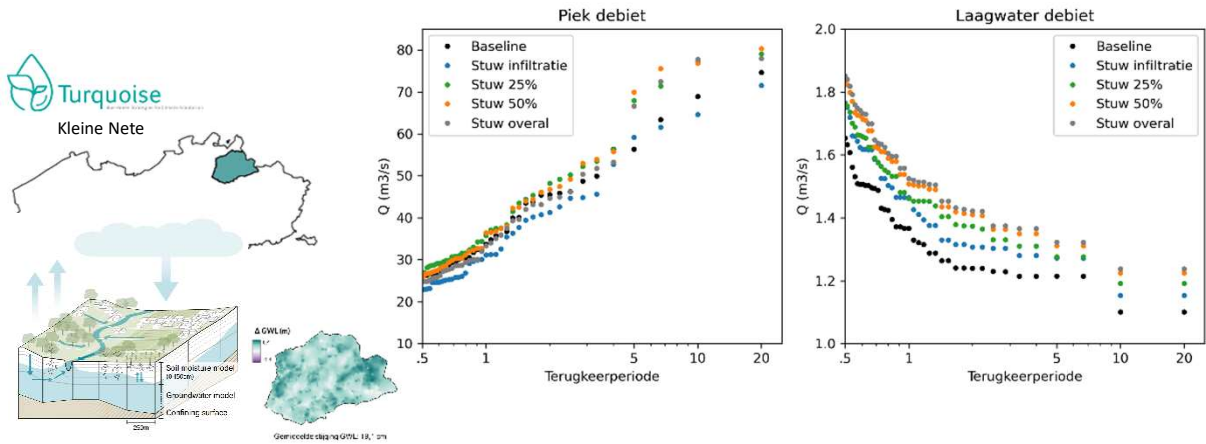
- 1. **Heiderv, geïntegreerde en toekomstige waterbeleid**
Van draaiende en naar
waterbeleid en waterbeleid
waterbeleid en waterbeleid
- 2. **Geïntegreerde en adaptieve
waterbeleid**
Van een meerjarige verspreiding van
waterbeleid en waterbeleid naar een
waterbeleid en waterbeleid
- 3. **Water, bodem en
klimaat: afbouw van water
rechtzekerheid**
Van een meerjarige verspreiding van
waterbeleid en waterbeleid naar een
waterbeleid en waterbeleid
- 4. **Drie maal maanden, van
regie tot uitvoering**
Van een meerjarige verspreiding van
waterbeleid en waterbeleid naar een
waterbeleid en waterbeleid
- 5. **Vier Vlaamse
waterwerken**
Van een meerjarige verspreiding van
waterbeleid en waterbeleid naar een
waterbeleid en waterbeleid
- 6. **Versterkt
Waterzekerheidsfonds**
Van een meerjarige verspreiding van
waterbeleid en waterbeleid naar een
waterbeleid en waterbeleid
- 7. **Primaire van mensen
en infrastructuur**
Van een meerjarige verspreiding van
waterbeleid en waterbeleid naar een
waterbeleid en waterbeleid
- 8. **Cultuurlandschap**
Van een meerjarige verspreiding van
waterbeleid en waterbeleid naar een
waterbeleid en waterbeleid
- 9. **Vlaamse Kennis- en
Innovatieprogramma**
Van een meerjarige verspreiding van
waterbeleid en waterbeleid naar een
waterbeleid en waterbeleid
- 10. **Grensoverschrijdende
aanpak en samenwerking**
Van een meerjarige verspreiding van
waterbeleid en waterbeleid naar een
waterbeleid en waterbeleid

- Maak **water en bodem meer sturend** in ruimtelijk beleid
- Gebruik **economische prikkels** zoals beloningen voor infiltratie (infiltratiebonus), voer doordachter prijsbeleid voor grond- en oppervlaktewater, organiseer cofinanciering en stuur terugverdienmodellen aan
- Kwantificeer **kosten en baten** en expliciteer daarbij de verhoogde **restrisico's**
- Zorg voor lange-termijn structurele financiering: **waterzekerheidsfonds**
- Houd beleidsinterventies aan en zorg voor **duidelijkheid/voorspelbaarheid & ontzorging**

98

Belang van doordachte lokalisatie en beheer van stuwen, berging en infiltratie

✓ Vernatting door vaste stuwen zorgt ook voor verhoging piekdebieten

101

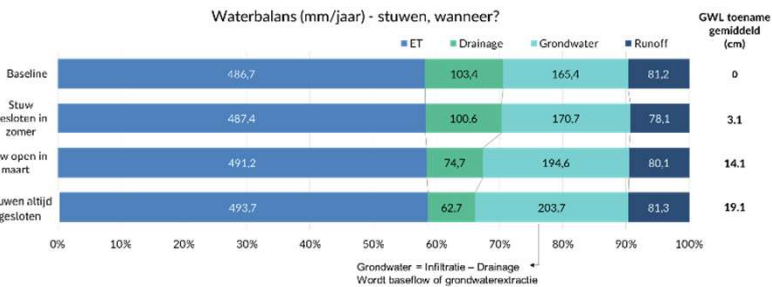
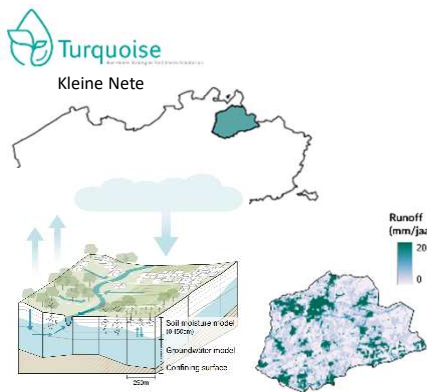
Belang van doordachte lokalisatie en beheer van stuwen, berging en infiltratie

✓ Via dynamisch beheer kan men zowel anticiperen op te natte als te droge condities

102

Belang van doordachte lokalisatie en beheer van stuwen, berging en infiltratie

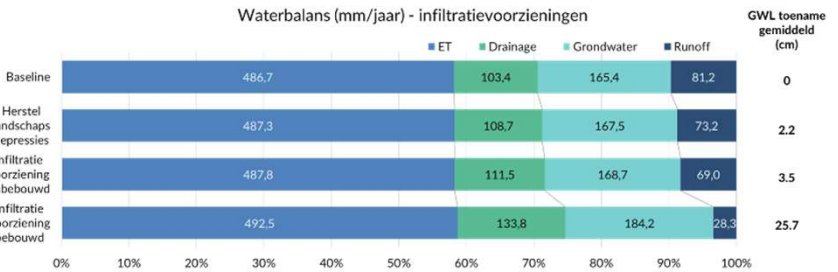
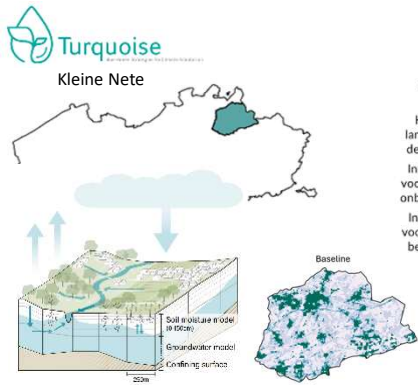
- ✓ Stuwen enkel in de zomer sluiten heeft weinig voordeel
- ✓ Stuwen enkel in de lente tijdelijk openen heeft relatief weinig nadeel

103

Belang van doordachte lokalisatie en beheer van stuwen, berging en infiltratie

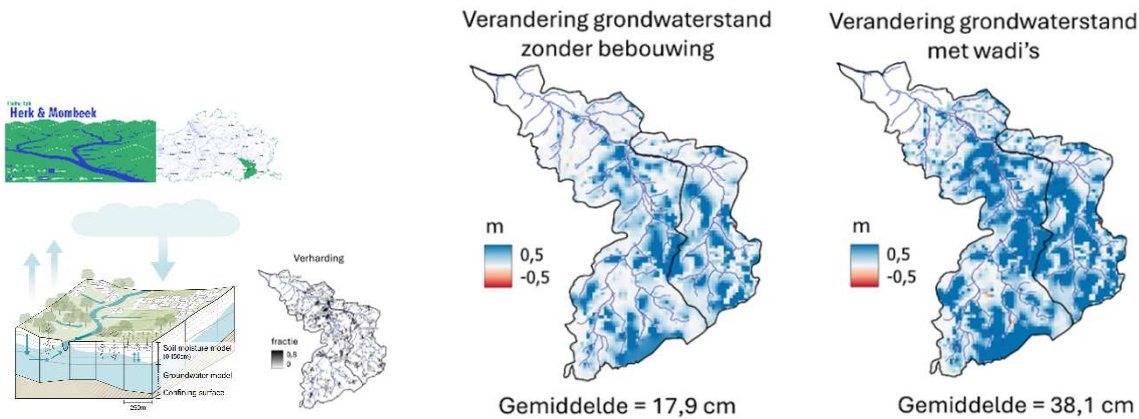
- ✓ Infiltratie in bebouwd gebied levert een aanzienlijke bijdrage in de grondwateraanvulling

104

Belang van doordachte lokalisatie en beheer van stuwen, berging en infiltratie

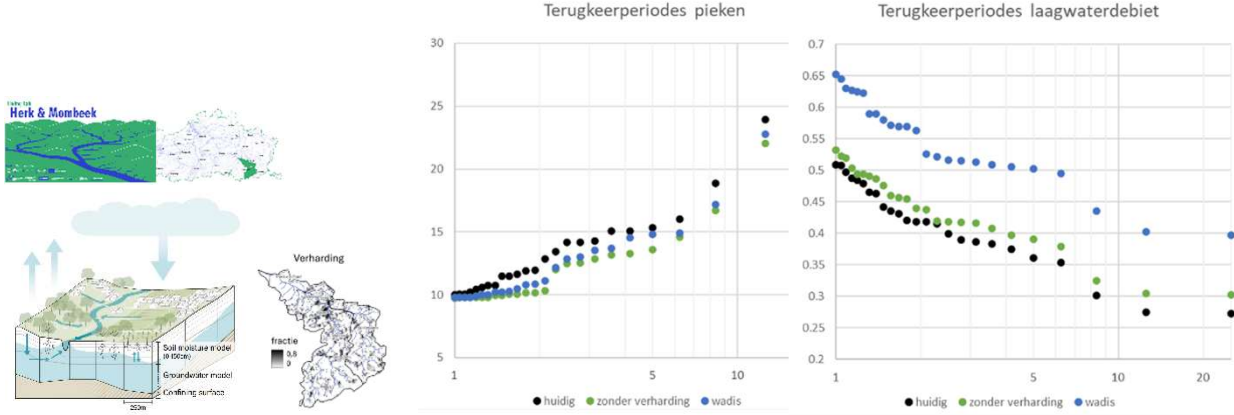
✓ Maar infiltratie vraagt ook tijd en dus buffering

105

Belang van doordachte lokalisatie en beheer van stuwen, berging en infiltratie

✓ Maar infiltratie vraagt ook tijd en dus buffering

106

We weten wat werkt.

*Nu is het tijd om het grootschalig
te doen, met visie en daadkracht.*

107

The VLARIO OVERLEGPLATFORM logo is centered on a blue background with a low-poly, geometric pattern. The word 'VLARIO' is in a large, white, sans-serif font, and 'OVERLEGPLATFORM' is in a smaller, white, sans-serif font below it.

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

108

109

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

Green deal klimaatbestendige omgeving

- Focussgroep Sponssteden
- Duo trekkerschap Natuurpunt / VLARIO
- Financiële steun wetlands International Europe
- In lijn met Blue Deal principes

GREEN DEAL
KLIMAAT-BESTENDIGE OMGEVING

110

FEITEN EN CIJFERS voor Vlaanderen

- Vandaag is 15,7% verhard
 - 30.000 voetbalvelden extra op 10 jaar tijd!
- 2024 was het natste jaar ooit gemeten: 1.199 mm neerslag
- De laagste waterbeschikbaarheid per inwoner van Europa

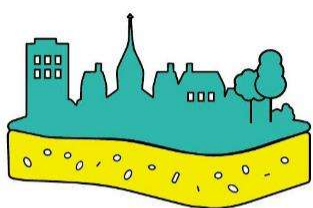
Acties:

- +500 miljoen euro geïnvesteerd in waterweerbaarheid via de Blue Deal.
- 5.000 hectare natte natuur ingericht om water langer vast te houden.
- **Sponsen werken (CurieuzeNeuzen):** grootschalig Vlaams onderzoek ($\pm$ 5.000 meetpunten) toont dat groen en water de temperatuur **meetbaar** verlagen: tot 4°C koeler overdag, $\pm$ 2,9°C 's nachts, nog $\pm$ 2,4°C koeler op 100 m afstand en voelbaar tot 1–2 km, met extra winst op kleine schaal (bv. tot 3°C door minder maaien en $\pm$ 1°C door bomen in tuinen).

111

111

Sponsgemeente label: doel

SPONS
GEMEENTE

Vlaamse steden en gemeenten:

- Inspireren
- Motiveren
- Activeren
- Groeitraject aanbieden

Slim met water. Sterk voor morgen!

112

Voor het bestuur

- Structurele klimaatadaptatie
- Strategische positionering
- Beleidsversterking

Voor inwoners

- Meer groen en verkoeling
- Minder wateroverlast
- Gezondere leefomgeving

Voor gemeente/stad als geheel

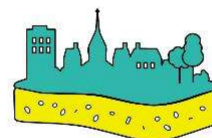
- Hogere, robuustere biodiversiteit
- Verbeterde waterkwaliteit
- Sociale cohesie

113

Het label wordt toegekend op basis van een vragenlijst met 20 vragen verdeeld over vier thema's:

- Algemeen
- Water
- Groen
- Mens

5 sponzen te verdienen!

114

Sponslabel: Jury

Lander Wantens
Natuurpunt

Wendy Francken
VLARIO

Patrick Willems
KU Leuven

Hilde Eggermont
INBO

Leo Van Broeck
voormalig Vlaams
Bouwmeester

115

Waarom meedoen?

- Erkenning als klimaatambitieuze stad of gemeente
- Toegang tot (internationaal) kennisnetwerk
- Inspiratie en kennisuitwisseling met andere steden en gemeenten
- Versterking van het bestaand beleid
- Groeitraject op maat
- Aandacht in de pers
- Draagvlak creëren bij burgers en stakeholders

116

Waarom doen zij mee? GENK

“We investeren in groenblauwe netwerken om stad Genk klimaatbestendig te maken voor de toekomst. Het label Sponsgemeente biedt de erkenning voor deze inspanningen en stimuleert ons om daar stappen in te blijven zetten.”

Karel Kriekemans, Schepen van Openbare werken, Duurzaamheid, Mobiliteit en Evenementen van stad Genk

117

Inspirerende voorbeelden GENK

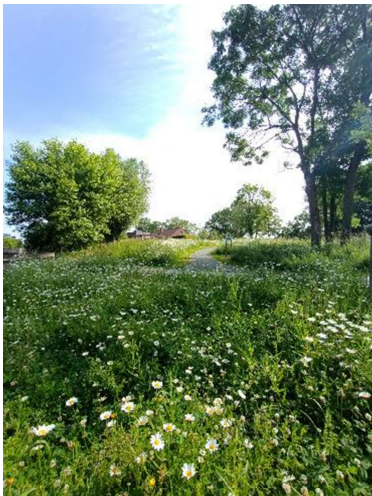

118

“Het vele water rond Ieper biedt een kans om verdere stappen te zetten in het klimaatrobuust inrichten van onze leefomgeving. Lopende ontwikkelingen zoals de Strategische Spie en het Ypermanpark doen ons kritisch nadenken over hoe we water mee kunnen integreren en omarmen. Het label Sponsgemeente biedt mogelijkheden om verder kennis uit te wisselen en voldoende ambitieus in onze doelstellingen te zijn.”

Gheysens, Schepen voor Natuur, Landschap, Milieu en Waterbeleid in Ieper

VLARIO

OVERLEGPLATFORM

Waarom doen zij mee?

MECHELEN

ALEXANDRA WINDERICKX

Projectcoördinator Klimaatadaptie
Stad Mechelen

121

VLARIO

OVERLEGPLATFORM

Tijdslijn

01/05/2026

Start indienen
aanvraag

31/01/2027

deadline indienen
aanvraag

31/03/2026

lancering Vlario-dag

17/09/2026

Natuur Futuur

24/06/2027

Uitreiking label

122

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

Spread the news!!! Call to action!!!

123

VLARIO
OVERLEGPLATFORM

Meer info

www.sponsgemeente.be
Contact: info@sponsgemeente.be

Opening aanvragen vanaf 1 mei!
Bekijk reeds de [vragenlijst met handleiding](#)

**SLIM MET WATER.
STERK VOOR LATER!**

**SPONS
GEMEENTE**

124

125

Pitchruimte

Scan de QR-code voor het PROGRAMMA

14u.00	Foutieve aansluitingen kostenefficiënt opsporen met glasvezel	Aquafin
14u.10	Water, het blauwe goud	ACO
14u.20	InfraFuture: 3 Oplossingen, 1 visie Infrastructuur die klaar is voor morgen	Pipelife
14u.30	Waterinfiltratie op bedrijventerreinen	Ebema
14u.40	Geïntegreerde, klimaatbestendige oplossingen voor stedelijk waterbeheer met infiltratie en riolering	Deschacht Plastic Belgium
14u.50	Van verharding naar esthetische, groene spons: gebakken graskleiklinkers	Vandersanden
15u.00	Duurzamer gemeentelijk waterbeheer met duurzame, gerecycleerde kunststof voor afvoer en infiltratie	PolyConnect Recycling
15u.10	Renovatiemondstuk: unieke herstellingsmethode voor ingekapte of uitgebroken inlaten in betonnen of gres buizen	V.V.-Plastics BV
15u.20	Regel water waar het valt en waar het gaat	Global WCS BV
15u.30	Baanbrekend: Circulair watergebruik in de landbouw	BelleAqua
15u.40	Inspecties in persleidingen, ook in gebruik	Grean Consult

126

126

VLARIO

OVERLEGPLATFORM

Volg ons op

in

X

f

Contacteer ons via info@vlario.be of
03/827.51.30

127

128